

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theses Vniversae Theologiae Speculativæ, Sacramentalis,
& moralis**

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ, 1648

De Pœnitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42284

LIBER III.

DE POENITENTIA.

CAP. I. **P**oenitentia est sacramentum novæ legis, à
Res. 1. Baptismo distinctum, ut pote habens partes
 essentielles, effectus, & finem distinctum.

Res. 2. Materia remota sacramenti Pœnitentiæ
 sunt, peccata actualia, sive mortalia, sive venialia
 post baptismum commissa.

Materia verò proxima sunt actus pœnitentis, nempe
 contritio, confessio, & satisfactio.

Contritio aliqua & confessio sunt de essentia huius
 sacramenti, non autem satisfactio ut actu imposita,
 vel impleta; sed quoad præparationem animi.

Res. 3. Forma absolutionis sunt verba illa, ego te
 absolvo à peccatis tuis, &c. sufficiunt autem ad essentiam,
 duæ illæ voces, Absolvo te.

Illius formæ sensus est, ego tibi confero gratiam
 sanctificantem, quæ ex se peccata remittit.

Ut licita sit absolutio, ea proferri debet circa personam
 præsentem; imò & ut sit valida.

Res. 4. Hoc sacramentum iterari potest, quoties
 homo peccaverit. Quin & absolutio pluries dari potest
 super idem peccatum.

Non tamen absolutio pluries dari potest super eandem
 confessionem, sicut forma consecrationis proferri non potest
 nisi semel, super eandem materiam præsentem.

CAP. II. *Res. 1.* Ad valorem sacramenti non requiritur
 perfectus ille dolor de peccatis, qui dicitur contritio,
 sed attritio sufficit.

Ut quis detestetur omnia peccata, sufficit attritio
 concepta ex metu gehennæ, aut ex amore beatitudinis,
 vel ex fœditate peccati.

Res. 2. Ut hoc sacramentum valeat, necessaria est

est contritio, seu attritio formalis nec virtualis sufficit.

Debet etiam dolor ille esse efficax, & habere adjunctum firmum propositum non peccandi de cætero; ita ut sola velleitas non sufficiat.

Ref. 3. Præterea necesse est ut ejusmodi dolor sit supernaturalis; esto in aliis sacramentis materia sit res aliqua naturalis ordinis.

Unde qui bona fide accedit ad hoc sacramentum, cum sola attritione naturali, excusatur quidem à peccato sed validè non absolvitur.

Ref. 4. Requiritur rursus ad valorem sacramenti, ut dolor se extendat ad omnia peccata mortalia, quæ in confessione proponuntur.

Imò ad alia commissa, quæ inculpabiliter præmittuntur; quare poenitens debet detestari peccata, ex motivo generali quod ad omnia se extendat.

Quod spectat ad confessionem venialium, attritio se extendens ad unum, non ad aliud, ad illius absolutionem, per se loquendo, valere potest.

Ref. 5. Confessio valet, etsi attritio eam tempore præcedat: ut contingit si quis, dum conscientiam examinat, dolet de peccatis in ordine ad confessionem: & postea dum confitetur, nullum actum doloris elicit.

Imò ut confessio valeat, attritio ex probabiliori & securiori sententia, debet eam præcedere, non modo natura, sed etiam tempore.

Ref. 6. Sacramentum poenitentiae non potest esse validum, & simul informe, seu carens effectu.

Ex quo intelligis, non minorem sufficere attritionem ad valorem sacramenti, quàm ad effectum illius.

CAP. III. *Ref. 1.* Non est de necessitate sacramenti poenitentiae, ut confessio fiat voce humana: est tamen de necessitate præcepti, ut qui loqui potest, voce confiteatur.

Hoc

Hoc præceptum oritur ex consuetudine Ecclesiæ, contra quam agere, nisi ex gravi causa, peccatum est mortale.

Quando præceptum confessionis urget, qui loqui non potest, tenetur aliis signis confiteri; nisi sit periculum evulgationis.

Res. 2. Non est de necessitate sacramenti, ut confessio fiat secretò; imò licitè fieri potest publicè, ut fit in naufragio.

Quod intellige per se loquendo; nam interdum per accidens est peccatum mortale, contra propriam charitatem, publicè confiteri.

Res. 3. Si Titius det generalia signa doloris coram sacerdote, neque aliter possit confiteri, talis confessio sufficit ad valorem sacramenti.

In foro tamen externo nunquam damnabitur Titius tanquam homicida, nisi probetur aliquem hominem in particulari ab eo fuisse occisum.

Res. 4. Etsi Titius dederit generalia illa signa doloris, absente sacerdote, potest sacerdos deinde accedens, etiam rationis usu destitutum validè absolvere.

Imò in eà extrema necessitate, Titius licitè absolvi potest; ac debet; idque consentaneè ad mentem Clementis VIII. & Pauli V.

Res. 5. Qui in confessione negat se fecisse peccatum veniale quod fecit, aut affirmat se fecisse quod non fecit, non peccat mortaliter.

Qui tamen negat se fecisse peccatum mortale quod fecit, aut affirmat se fecisse quod non fecit, peccat mortaliter.

Quod intellige per se loquendo, nam bona fide sibi affingere peccatum mortale, non est peccatum mortale; neque propterea impeditur effectus absolutionis.

Res. 6. Ad valorem sacramenti, species peccatorum mortalium declarandæ sunt in confessione: ut si commisisti furtum, homicidium, &c.

Item eorum numerus: ut quoties fornicationem, quoties furtum commisisti.

Peccata merè interna multiplicantur juxta numerum interruptionum, quæ in eis accidunt: externa verò quoties exterius interrumpuntur.

Res. 7. Circumstantiæ speciem mutantem aperienda sunt in confessione, ut si occidisti hominem, sciendum est an sit clericus; si contra castitatem peccasti, declarandum, an illius voto obstrictus sis.

Probabilius etiam videtur, circumstantias notabiliter aggravantes confitendas esse, ut si mortaliter furatus es, quantum furatus sis, an decem, an centum, an mille nummos, &c.

Idem dico de iis quæ interdum adèò notabiliter minuunt, ut morale iudicium sacerdotis valde immutent.

Ut si fœmina copiam sui fecit Tyranno, ne maritum occideret, neve urbem incenderet, &c.

Res. 8. Multa impediunt ne confessio sit invalida, et si materialiter non integra. 1. oblivio inculpabilis. 2. periculum mortis. 3. Revelatio sigilli. 4. grave damnum. 5. manifestatio complicitis. 6. addunt aliqui casum reservatum, quod non placet.

Res. 9. Confessio necessaria est ad salutem necessitate medii, iis qui post baptismum, in peccatum mortale lapsi sunt.

In necessitate tamen, defectu confessarii, sufficit ad justificationem votum hujus sacramenti, idque implicitum.

Res. 10. Confessio necessaria est ad salutem, ex præcepto divino, saltem in periculo mortis.

Nectarius non abstulit confessionem secretam, sed publicam cujus occasione ortum fuerat scandalum.

Res. 11. Ex vi præcepti Ecclesiastici, tenentur fideles omnes ratione utentes, confiteri peccata sua semel in anno.

Annus ille computari potest à prima die Januarii, usque.

usque ad diem ultimam Decembris : ita ut quovis anni die huic præcepto satisfieri possit : Fideles tamen solent confiteri in Paschate, quia tunc ad Eucharistiam tenentur accedere.

Qui non confitetur nisi venialia, si postmodum incidat in mortale, tenetur illud eo ipso anno confiteri.

Qui non implevit præceptum confessionis uno anno, tenetur statim initio sequentis anni illud exequi.

Ut satisfiat præcepto Ecclesiastico confessionis, debet confessio esse formaliter integra, & conjuncta cum sufficienti dolore, ac proposito emendæ : debet etiam absolutione actu informari.

CAP. IV. *Res. 1.* Possunt homines in hac vita satisfacere, idque de condigno, pro pœnis remissâ culpa restantibus.

Ut quis de condigno satisfaciat, debet esse viator, & in statu gratiæ : opus verò per quod satisfacit debet esse liberum, honestum, & quodammodo supernaturale.

Possimus satisfacere non tantum per opus consilii sed etiam per opus præcepti, nec solum per opus internum sed etiam per externum.

Ad satisfaciendum requiritur ex parte Dei promissio, qua velit remittere pœnam purgatorii, pro altera longè leviori, in hoc mundo assumpta.

Res. 2. Confessarius tenetur per se loquendo, satisfactionem aliquam pœnitenti, sensibus minimè destituito, imponere.

Non tamen ad hoc tenetur, si pœnitens ante absolutionem abundè satisfecerit : aut si contritio, illius judicatur sufficiens ad remissionem pœnæ debitæ.

Verùm, etiam in iis casibus congruentiùs, & securiùs est injungere satisfactionem aliquam, saltem levem.

Res. 3. Confessarius tenetur satisfactionem aliquo modo

modo proportionatam peccatis imponere, nisi ex rationabili causa inducatur ad leviolem injungendam.

Pœnitentibus communiter imponi debent opera externa, & ea ad quæ ex præcepto non obligantur; interdum tamen imponi possunt actus interni, & opera aliunde præcepta.

Ref. 4. Teneatur pœnitens pœnitentiam impostam acceptare, etiam pro peccatis aliàs confessis, eamque per se exequi.

Quod intellige, nisi res præcepta talis sit, ut nihil referat, et si per alium executioni mandetur.

Ref. 5. Pœnitentiam immutare potest, tum ille qui eam imposuit, tum alius quivis confessarius, sive sit illius superior, sive æqualis, sive inferior.

Quod probabiliter habet locum, etiam quando peccata, pro quibus imposta est pœnitentia, erant reservata ei qui absolvit.

Verùm sacerdos peccat, si sine causa rationabili, pœnitentiam ab alio injunctam mitiget.

Ref. 6. Satisfactio facta in peccato mortali, sufficit ad integritatem sacramenti.

Et etiam probabiliter, ad illius effectum ex opere operato: esto satisfactio non sacramentalis non habeat effectum ex opere operantis, nisi fiat in statu gratiæ.

Ref. 7. Satisfactio sacramentalis habet vim remittendi, ex opere operato, pœnas temporales peccatis remissis debitas.

Non tamen habet vim eo modo producendi gratiam habitualem, vel auxilia actualia.

Quod intellige de actuali satisfactione, non autem de proposito satisfaciendi, quod ad essentiam sacramenti spectare diximus.

CAP. V. Ref. 1. Nullus potest validè conferre hoc sacramentum, nisi sit sacerdos, habeatque jurisdictionem in foro interno.

In mortis tamen articulo, quilibet sacerdos, etiam
excom-

excommunicatus, & non toleratus, validè absolvere potest, à quibuslibet peccatis & censuris.

Potest etiam sacerdos aliunde carens jurisdictione, absolvere tum à venialibus, tum à mortalibus aliàs confessis.

Ref. 1. Summus Pontifex habet in hoc foro jurisdictionem ordinariam, in omnes fideles totius orbis: Episcopus in omnes suos dioecesanos, & Parochus in eos omnes qui in illius parochia degunt.

Episcopus potest absolvere suum subditum, in aliena dioecesi: & Parochus suum, in aliena parochia.

Ad tres prædictos jurisdictionis ordines, jurisdictiones omnes ordinariæ reduci possunt.

Ref. 3. Ut valida sit confessio facta sacerdoti approbato, sufficit licentia Parochi, sine licentia Episcopi, aut summi Pontificis.

Sufficit etiam, à fortiori, licentia summi Pontificis, sine licentia Episcopi, aut Parochi.

Qui in Paschate confitetur Religioso privilegiato, satisfacit præcepto Ecclesiæ, de confessione annua.

Ref. 4. Jurisdictio in hoc foro necessaria ad absolvendum à peccatis, non confertur per ratihabitionem de futuro.

Et quod in jure dicitur, ratihabitionem retrotrahi, intellige in rebus quæ pendent à conditione de futuro: quales sunt contractus humani.

Nec etiam confertur propriè jurisdictio per consuetudinem, sed per consensum tacitum superiorum, ei annexum.

Ad valorem absolutionis requiritur, ut jurisdictio sacerdotis non sit impedita, per censuras Ecclesiasticas.

Impeditur autem in duobus duntaxat casibus, primò quando quis nominatim, & publicè est cen-

sura ligatus, secundò quando censuram incurrit ob notoriam percussionem clericum.

Ref. 6. Requiritur etiam ad valorem absolutionis, ut iurisdictio non sit impedita, vel limitata per casum reservationem.

Pastores ordinarii possunt sibi peccata reservare: etiam Parochi: Quod intellige de peccatis mortalibus, etsi censuram adjunctam non habeant.

Imò & de mortalibus merè internis, quæ de facto reservari non solent: at non de venialibus.

Ref. 7. Superior non debet, nisi ex gravi causa denegare alicui facultatem, ut possit absolvi à casibus reservatis.

Ut quis validè absolvat à peccatis mortalibus nunquam confessis, præter iurisdictionem, requiritur approbatio Episcopi.

Quòd tamen non intelligitur de iis qui audiunt confessiones regularium: nec de habentibus beneficium parochiale.

Approbatio danda est ab ordinario confessariis, qui non potest sine gravi causa eam denegare, aut revocare.

Etsi ex probabili sententia, approbatus à suo ordinario, censeatur approbatus pro omnibus Ecclesiis: puto tamen eiusmodi sententiam ad praxim, in Gallia non esse deducendam.

Ref. 8. Ut quis dignè eligatur ad hoc sacramentum ministrandum, debet esse vir probus, & bonæ famæ.

Debet etiam esse instructus scientia Theologiæ moralis, quantum requiritur ut de peccatis rectè iudicet in hoc forò.

Unde graviter peccat inferior, qui sine scientia sufficienti confessiones audit; & multò magis superior, qui eum exponit.

Requiritur præterea magna prudentia in hoc animarum medico, ut remedia convenientia ad morbum depellendum applicet.

Ref. 9.

Ref. 9. Confessarius omittens interrogationem, quam iudicat necessariam ne confessio sit mutila, peccat mortaliter.

Ea tantum debet interrogare, quæ probabiliter credit à pœnitente, spectata illius conditione commissa fuisse.

Si ipsi certò constet, pœnitentem non confiteri integre, non debet eum absolvere.

Ref. 10. Nec si constet non esse legitimè dispositum, sive respectu temporis præteriti, sive respectu præsentis, sive respectu futuri.

Censetur autem ritè dispositus qui sequitur opinionem probabilem, licet contrariam opinioni confessarii, qui tunc tenetur eum absolvere.

Ref. 11. Tanta est obligatio servandi sigillum sacramentale, ut nulla ex causa, sive directè, sive indirectè illud violare liceat.

Non potest superior amovere ab officio, quem ex sola illius confessione eo indignum novit, etsi nullum sit periculum exprobrationis, vel revelationis sigilli.

CAP. VI. *Ref. 1.* Peccata mortalia remitti possunt, tum per hoc sacramentum, tum per pœnitentiam, quæ est virtus.

Unde si in scriptura interdum aliquod peccatum dicitur irremissibile; sensus est illud difficile remitti posse.

Ref. 2. Nullus actus pœnitentiæ, præter contritionem, sufficit ordinariè ad remissionem peccati mortalis, extra sacramentum obtinendam.

Dico ordinariè, nam in casu martyrii, attritio bona fide ad hoc sufficere potest.

Ref. 3. Ad remissionem peccati mortalis, necessaria est, per se loquendo, pœnitentia formalis.

Interdum tamen sine ea effectus ille obtineri potest, nempe per amorem Dei super omnia.

Verùm neque tunc obtinetur peccatorum remissio, sine virtuali eorum pœnitentia.

Ref. 4.

Ref. 4. Potest peccator per contritionem justificari, etsi non eliciat actum formalem amoris Dei super omnia.

Contritio tamen talem amorem virtualiter includere censetur: eoque titulo dicitur, detestatio peccati, propter Deum summè dilectum.

Ref. 5. Ad veram contritionem, non opus est, ut ea sit absolutè summa quoad intensiorem.

Neque etiam ut sit summa comparativè, ita ut homo intensius peccatum detestetur, quàm quodvis aliud malum.

Sed sufficit intensio ad actus substantiam requisita, quam habet, ut est verus & supernaturalis dolor de peccato.

Ref. 6. Ad veram contritionem requiritur quod sit summa appetitativè: ita ut voluntas paratior sit quodcumque malum subire, quam Deum offendere.

Quod talis dolor non sit necessariò summus intensivè, patet exemplo foeminae, quæ acrius dolet de morte filii, quàm de morte mariti, quem tamen pluris æstimat.

Magis intensè dolemus, ob malum quod minoris æstimamus, quia bonum quo nos privat, magis afficit partem inferiorem.

Ref. 7. Vera contritio ad justificationem sufficiens, in momento, sine ulla temporis continuatione haberi potest.

Ref. 8. Ad veram contritionem non opus est, ut de singulis peccatis singuli doloris actus habeantur, sed sufficit unus doloris actus, qui generatim feratur in omnia peccata.

Imò utilius est & securius actum aliquem detestationis, circa omnia peccata generatim elicere, quàm velle tantum de singulis per singulos actus conteri.

Ref. 9. Præceptum contritionis non obligat, cum primùm homo advertit se esse in peccato mortali; nec in diebus festis, per se loquendo.

Teneris

Teneris tamen succurrere proximo, statim atque advertis, eum in extrema necessitate corporali versari, & restituere, statim atque nosti. . . alienum retinere.

Res. 10. Præceptum contritionis obligat, saltem in articulo mortis: nisi antea fuerit impletum.

Verùm probabilius est eum qui per sacramentum cum attritione justificatus fuit, non teneri de novo ad contritionem eliciendam.

Res. 11. Quando peccatum mortale remittitur quoad culpam, pœna etiam aeterna illi debita remittitur.

Non tamen semper tota pœna temporalis remittitur per sacramentum pœnitentiæ, sicut per baptismum.

Verùm aliquando contritio adeò est perfecta, ut intuitu illius tota ejusmodi pœna remittatur.

CAP. VII. *Res. 1.* Peccatum veniale remitti potest, tam per sacramentum quam per virtutem pœnitentiæ.

Ad remissionem venialium, extra sacramentum, sufficit contritio virtualis, inclusa in actu perfecto amoris Dei.

Res. 2. Imò probabile est attritionem sufficere extra sacramentum, ut Deus remittat justo peccatum veniale.

Res. 3. Addo, ut peccatum veniale remittatur justo, extra sacramentum, attritionem virtuales sufficere.

Talem autem attritionem habet, qui ita afficitur erga virtutem, ut eo ipso detestaretur peccatum veniale, si ipsi ut practicè detestandum occurreret.

Ex quibus collige, peccatum veniale nunquam remitti in hac vita, sine infusione gratiæ.

Res. 4. Veniale conjunctum cum mortali nunquam remittitur in alia vita, quoad culpam.

Unde etsi ex se, non mereatur nisi pœnam tempora-

poralem, per accidens tamen punitur æterna.

Verùm aliqui non improbabiler existimant, peccatum veniale non puniri in inferno nisi pœna temporali, etsi macula semper maneat.

Res. 5. Peccatum veniale remittitur iustis quoad culpam, in alia vita, mediante contritione, quam statim post mortem eliciunt.

Non autem per tolerantiam pœnarum purgatorii, aut per bona opera quæ ibi successivè fiunt.

Porro per actum illum contritionis anima non meretur augmentum gratiæ, nec remissionem peccati venialis, aut pœnæ illi debitæ.

Res. 6. Peccata remissa non redeunt quoad habitalem maculam, quando post eorum remissionem aliquod peccatum committitur.

Interdum tamen Deus peccantem subjicit graviori pœnæ, & eatenus peccata priora dicuntur redire.

Res. 7. Peccata dimissa non etiam redeunt quoad reatum pœnæ æternæ, qui sicut & culpa absolutè remissus fuit.

Verùm si homo postea peccat mortaliter & damnatur, per accidens punitur in æternum etiam pro pœna temporali, cui nondum satisfecerat.

Fateor tamen durum videri, quòd homo nunquã possit satisfacere pro pœna temporali; & quòd non minus puniatur pro culpa remissa, quàm si remissa non esset.

Res. 8. Peccata remissa redeunt secundum quid quoad culpam, ob subsequens peccatum: quatenus hoc ratione ingratiudinis continet majorem malitiam.

Redeunt etiam eo modo quoad pœnam, quatenus pœna æterna sensus, & damni eadem redit quoad speciem.

Graviori peccato respondet gravior pœna, non tantùm sensus, sed etiam damni, quoad effectus illius positivos, licet non quoad ipsam privationem.

Res. 9.

Ref. 9. Opera bona & meritoria quæ adveniente peccato mortali, fuerant mortificata, eo per pœnitentiam ablato reviviscunt.

Unde est discriminẽ inter bona, & mala opera; quòd hæc per pœnitentiam abolentur: illa verò semper manent in acceptatione divina, & peccatum superveniens eorum tantum impedit effectum.

Ref. 10. Homo per pœnitentiam recuperat omnem gratiam deperditam, & totum jus ad gloriam, quod ex præcedentibus meritis sibi comparaverat.

Gratia quæ confertur ratione contritionis, ut dispositio est, datur juxta modum illius: non autem quæ datur ratione contritionis, ut est removens prohibens.

Ref. 11. Merita omnia mortificata redeunt, per quantumvis minimam contritionem homo resurgat.

Quo fit ut merita omnia reviviscant, statim atque homo elicit actum contritionis.

Item ut homo, qui post peccatum mortale justificatur, resurgat semper ad majorem gratiam, quam unquam habuerit.

DE EXTREMA-UNCTIONE.

CAP. VIII. **E**Xtrema Unctio est sacramentum novæ legis à Christo institutum inchoative in nocte cœnæ, & consummative post Resurrectionem.

Ref. 1. **E**væ legis à Christo institutum inchoative in nocte cœnæ, & consummative post Resurrectionem.

Ref. 2. Materia remota hujus sacramenti est oleum olivarum, ab Episcopo benedictum.

Proxima verò illius materia est unctio ex tali oleo: at benedictio Episcopi non est forma, sed materiæ preparatio.

Requiruntur septem Unctiones, nempe oculorũ, aurium, narium, oris, manuum, pedum, & renum, Ductamen posteriores omittuntur in foeminis.

Non est de essentia sacramenti, ut Unctiones fiant ordine jam dicto, & in necessitate sufficit si ungetur unus oculus, una auris, &c.

Ref. 3.